

DOMOVINA

Ishaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petič-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravništvu „Domovina“ v Celju.

Državni zbor.

7. Seja. (Interpelacije. — Odstop Lupula. — Predlogi. — Vladni predlogi. — Wittekovo ministertvo na obtožni klopi.)

Ministrski predsednik predloži zakonski načrt, tičoč se olajšav pri vračilu ujemovnih posojil ter dovoljenja za odpis takih posojil; potem zakonski načrt nanašajoč se na uravnavo službenih razmer tistih živinozdravnikov, ki so pri veterinarski upravi nameščeni.

Trgovinski minister predloži zakonski načrt glede pospeševanja domače obrti.

Finančni minister: zakonski načrt, v katerem se zahteva dovoljenje za naknadni kredit v svrhu investiranja za tekoče leto.

Predsednik prečita izjavo drugega podpredsednika Lupula, s katero poslednji naznanja, da odloži svoje podpredsedniško mesto.

Poslanec Lorber stavi predlog glede premembe plač učiteljev na državnih srednjih šolah; poslanec Roser: glede pčučevanja bistvenih pojmov o zdravju v ljudskih šolah.

Interpelacije: poslanca Hortis zavoljo prepovedi tržaškega nameštništva prepeljati truplo Giuseppe Revere v Trst in vzdati na rojstni hiši njegovo spominsko ploščo;

posl. Biankini zavoljo izdatnejše podpore Dalmaciji povodom ujim;

interpelacije: posl. Okuniewski zavoljo ustanovitve samostojnega rusinskega deželnega šolskega sveta v Galiciji;

isti zavoljo odprave cerkvenega patronata;

posl. Rohrer: zavoljo odškodnine potnih in drugih stroškov vojakom, kadar gredo k orožnim vajam in zopet domov.

Finančni in trgovinski minister odgovarjata na nekatere v prejšnjih sejah podane interpelacije.

Volitev prvega podpredsednika: izvoljen je nemški nacionalni Prade.

Zbornica prične prvo čitanje Kaiserjevega predloga, naj se postavi prejšnje ministertvo zavoljo zlorabe § 14 na obtožni klopi.

Razprava, katere so se udeležili predlagatelj sam, Rieger in Stransky, je dognala, da nikdo najmanj pa predlagatelj, ne misli resno na obtožbo Wittekovega ministertva. Predlog je bil pri glasovanju tudi odklonjen.

8. Seja. (Poročilo odsekov. — Volitev II. podpredsednika. — Razprava o Dvořakovem in Pražakovem nujnostnem predlogu.)

Železnični odsek poroča o prošnji za dovoljenje zgradbe železnice Bohdanec-Rošič (Češko). Se dovoli.

Imunitetni odsek poroča o kazenskih zadevah posl. Holansky, Winkowski, Stojalowski in Stapinski. Glede poslednjih dveh je odsek dovolil, da se smeta sodnijski preganjati, dočim je dotični prošnji glede prvomenovanih odklonil.

Mesto odstopivšega Lupula je bil poslanec Začek izvoljen s 116 glasovi drugim podpredsednikom.

Razprava o rekrutnem zakonu se je morala z dnevnega reda izbrisati, ker se ni bilo poročilo domobranskega odseka razdeljeno.

Nato je zbornica razpravljala najprej o nujnostnem predlogu poslanca Dvořaka, tičočega se odprave ces. patenta iz l. 1854. Razprava se je dognala, predlogu priznala nujnost ter se je predlog izročil pravosodnemu odseku.

Istotako se je priznala nujnost Pražakovemu predlogu, naj vlada predloži nov vojaški kazenski zakon in kazensko pravni red.

Namestnikoma v proračunski odsek bila sta izvoljena poslanca Byk in Henzel.

Posl. Pfeifer je koncem seje predlagal odpravo vinske klavzule.

9. Seja. (Odgovori na interpelacije. — Volitev sanitetnega odseka. Poročilo socijalno-političnega odseka. — Volitev namestnika za državno sodišče in železnični odsek. — Razprava o rekrutnem zakonu.)

Posl. Popowski poroča v imenu domobranskega odseka ter priporoča sprejem rekrutnega zakonskega predloga v prvotni obliki.

H generalni razpravi o tem predlogu se je oglasilo za besedo 27 proti — med drugimi Girstmayr in Pommer —, in 13 zagovornikov.

Posl. Herzmannsky, nemški naprednjak, sklicuje se na izjavo njegove stranke v domobranskem odseku in pravi, da bo njegova stranka glasovala proti zakonu, ker se še politični položaj ni izbistril, ker se v obrambo hudo stiskanih Nemcev (!) še ni ničesar storilo in ker se mnogoštevilni predlogi, nanašajoči se na olajšavo vojaških bremen za poljedelce in obrtnike, še vedno prezirajo.

Za njim je govoril naš poslanec Berka. Dejal je: „Vsak parlament čuva nad svojimi pravicami, posebno pa nad pravico dovoljevati davke in novince. (Opomba: Potrjujemo, da se poslednje pravice tudi avstrijski parlament pravzdatno poslužuje.) Naša zbornica je doslej to pravico iz rok izpuščala. Prišla pa je prilika, da se je zopet poruži. (Torej dovolimo davkov in novincev, kolikor se od nas zahteva!) Bati se ni, da bi se mir po nepotrebnem kalil. Vojaštvo ni državna, ampak narodna (?) potreba.

Nadalje izraža govornik svoje veselje, da je mladočeški klub sklenil, da ne obstruira rekrutnega zakona, ter čestita k temu Mladočehom. Kajti, pravi, ako se zakon ne dovoli, voliti bi imeli novačenju podvrženi med dvema potoma, ali se zoperstaviti, ali pa se umakniti sili. Očita vladi, da ni pravočasno predložila zakonskega predloga. Tri leta postavlja namreč vlada poslan-

LISTEK.

Krompirjeva njivica.

Povest. Češki napisala Zofija Podlipska.

Posl. Podravski.

Komaj je bil on tam, potihnil je ves sum, ki se je vzbudil v vašcanih v prvem hipu pri spominu na Miklavževo grozno.

Sedaj se je čul samo eden glas: To ni mogoče, to ni bil on. Saj še kokoši nikdar ni učinil kaj žalega. Ni bil nagle jeze, tudi vpiljanil se ni. In potem, saj je sam rekel, da še ni treba iti čuvat. Saj so ga videli v vasi ves dan do večera.

Toda kaj pa po noči? Saj prebiva sam v koči. Mogoče, da je bil po noči vendarle na polju.

Uprav kakor Rozalija, tako se je jokala za njim tudi gospodinja ter še dokaj drugih sočutnih žensk. Bilo je čuti tarnanje po vsej vasi, iz česar je bilo mōči spoznati, kakšen človek je bil Miklavž.

Toda Rozalija si je lomila glavo nad tem, kaj naj reče pri sodišču, kaj naj počne, da bi mu pomagala.

Ali mar naj razglasi, da je njegova nevesta in da mu zaupa še na dalje? Ali kako drugače to zavleči? Mar se naj zlaže ter na to prišeže, da je prebila to usodepolno noč pri njemu? Ne, tega ni mogla. Noč je prebila pri dveh Prohaskovih deklah. Edno je bolel zob vso noč ter bi bila vedela, ko bi se bila oddaljila.

Oh, kje so bili oni zlati časi nedolžnih šal in zdražbe! Kako je bilo še lani ob tem času veselo, kako je bila srečna pri vsej svoji revščini. Kako se je veselila na to, „krompirjevo bodočnost“, kakor jo je časih imenovala.

A sedaj! Kakšna je bila to groza. Njen Miklavž, oni, katerega si je bila med drugim izbrala, je sedel v ječi, smatrali so ga za ubijalca. Kaj neki bo, kaj bo?

Revna deklica se je samo čudila, kakor vsakdo, na kogar pade iznenadoma teža nesreče, da ji je mogoče to prenesti ter živeti dalje. Pa kakšno je tudi bilo to življenje!

Komisija je pregledala kočo ter obrnila vse narobe. Ni našla niti noža, niti krvave obleke, prav ničesar sumljivega.

Poklicane so bile priče in med temi tudi Rozalija.

Njih pričevanje se je glasilo ednoglasno: „Resnica je, da je Miklavž Mikež govoril to in to,

toda to je bila samo grožnja. Zmožen pa on ni kaj takega.“

Revna Rozalija ni mogla v njegovo obrambo reči ničesar drugega, nego ostale priče, a pri sodišču niso dali ničesar na to, da je to izrekla z najtoplejšim prepričanjem.

Pač pa je po zaslišanju stekla k njemu v ječo ter prisegala mu zvestobo do smrti in tolažila ga tako, da se mu je zjasnilo čelo, da mu ječa ni bila več ječa, ker si je mislil: Za takšno srečo, za takšno ljubezen se že mora nekaj pretrpeti.

In med dolgo sodnijsko preiskavo sta si marljivo dopisovala.

Rozalija, zapustivši službo, je odšla v Zemčice k nekdanjim svojim odgojiteljem. Ko se je poslovila od Prohaskovih, ni pravila nič o svoji svatbi in oni jo tudi niso izpraševali, ali se res omoži s katerim. Bila je žalostna in spremenjena, pa tudi na njih si razbral žalost radi Miklavževih usode.

Imeli so ključ od njegovega stanovanja, toda njegov krompir so pustili pokrasti ali segniti. Nič se ni zmenil zanj.

Rozalija si je drugače predstavljala bivanje pri bivših odgojiteljih; hotela si je pripraviti kako pernico ter nekoliko perila. Denar je bilo

sko zbornico pred usodepolni položaj, češ, do tega in tega dne se mora to izvršiti. Če se ne zgodi kaka nesreča, je za rekrutni zakon ta usodepolni dan 15 sušec. Večno ponavljanje takih usodepolnih dni provzročilo je zbornici hudo koledarsko bolezen, od katere se bode težko opomogla. 30. rožnik je zopet tak kritični dan prve vrste.

Jugoslovani pozdravljajo iz srca pravne poskuse med Čehi in Nemci, posebno pa nastojanje za dosego popolne jezikovne ravnopravnosti, kakor jo zahtevajo Čehi. Istotako zasledujejo radostno težnjo Nemcev po narodni samoupravi. To načelo da je tudi jugoslovansko; in uspehi, ki jih ti dosežejo, so načelne točke tudi za Jugoslovane.

Posl. Okuniewski — Malorus — bode glasoval proti zakonu, ker se rabi vojake za namene, s katerimi nimajo ničesar opraviti, n. pr. za strahovanje opozicijsincev v Galiciji. Sicer želi, naj bi se s pešci pri vežbanju bolj človeško postopalo in naj bi se vojakov ne žalilo in z njimi surovo postopalo ter jih tako sililo jemati si življenje.

Krščanski socialista Scheicher pravi, da zbornica, v kateri sedi 425 poslancev, ni samo bolana, ampak da je mrtva. Če se tuintam gane, je to le umetno. Predlaga resolucijo, naj se vlada pozove, da poskrbi, da bodo starši poljedelci in obrtniki imeli pravico, ne samo zahtevati, temuč tudi izposlovati, da se pri poljedelstvu in obrti potrebni potrjeni sinovi premestijo v namestno rezervo.

Posl. Tschernigg — nemški naprednjak — se pritožuje zaradi neznoznega položaja, katerega provzročuje vojaštvo posebno kmetijstvu ter zahteva, naj rezerviste v 11. in 12. službenem letu orožnih vaj oproste. Velike manevre smatra ne samo kmet, ampak tudi velik del višjih krogov za vojaško igraro, za hazardno igro z ljudskim denarjem. Toži tudi o velikem pomanjkanju poljedelskih delavcev, vsled česar grozi kmetu pogin. Glasoval bode proti zakonu, kot sovražnik sedanjega vladnega sistema.

Slovenec Pogačnik je govoril o „Zde“-zadevi pri Jugoslovanih ter povdarjal, da so se dosle kontrolniki vedno v maternem jeziku zglaševali, ne da bi se bil kdo ob tem spodbikal, ali da bi bilo vsled tega vojaštvo trpečo. Da se je ta zadeva tako poostрила, krivi so največ častniki, ki niso jezika veščji. Priporoča, naj se mesto sedanjih poveljnikov dopolnilnih okrajev nastavi posebni upravni častniki, ki so jezika zmožni. Nadalje priporoča, naj se odpravi dosedanje izžrebovanje novincev, po katerem je usoda mnogih mladenčev izročena županom, ter naj se že naprej premestijo vsi oni v nadomestno rezervo, ki niso za stalno službovanje potrebni.

Čeh Engel izjavi v imenu kluba, da Mladočehi ne bodo obstruirali rekrutnega zakona, pač pa bodo skušali vse druge predloge zavlačiti in preprečiti, ker nimajo nobenega zaupanja do se danje vlade.

mogoče vzdigniti vsaki dan. Toda kaj hoče sedaj z njim? Ni hotela svojima gojiteljima priznati, da je bil to Miklavž, s katerim je bila zaročena. Rajši je rekla, da se ji je spodletela svatba, na katero je mislila, ter da noče o tem govoriti in da si zopet poišče službo o novem letu.

Čas se je vlekel. Kako je bilo še lani o tem času veselo. Kako je bilo nesrečno dekletu otožno. Njena prijetna živahnost je izginila za zmerom.

„O jaz vem, kaj napravim,“ rekla je nekega dne. „Pojdem v Prago poiskati si službo. Tam mi ni treba čakati novega leta.“ V mislih pa je dodala: „A tam bom reveža lahko obiskovala.“

Našla je službo ter živela v Pragi. Trajalo je to vso zimo, toda Miklavžu ni moglo biti ničesar dokazano, ničesar ni pričalo proti njemu, nego to, da se je umor zgodil na njegovem polju, pri kraježu njegovega krompirja in da se je bil on grozil tatu, da ga ubije. Toda od druge strani je bilo njegovo obnašanje pri sodišču tako zgledno, njegovi odgovori tako odkritosrčni, njegova osebnost je delala tako dober vtis, da je močno podpirala izpovedi vseh prič.

Nakrat je bil Miklavž pri zaslišanju zopet takšen kakor nekdanj poprej. Ni se zamogel ubra-

Predlog za konec razprave se sprejme. Generalnim zagovornikom se določi posl. Schücker, ki hvali in poveličuje na vse mogoče načine avstrijsko armado kot edino vlemoč v državi.

Protigovornik Herold prosveduje proti nazarju, češ, da mora armada kot političen činitelj nasproti ljudstvu stati, ter da ima v odločilnem trenutku odločiti za to ali ono stranko. Njegova stranka bo glasovala zoper zakon, ker ne zaupa vojaški upravi in pa iz splošnih političnih ozirov. V armadi, pravi dalje, vlada napačno mnenje, češ, da je vojska moč zase, da je političen činitelj, da predstavlja nekaj, kar stoji z narodi v nasprotju. To, da je bilo morda res, ko se je postavljala armada iz samih najetih vojakov, danes pa, pri splošni vojni obveznosti, ni armada nič, kot narod v orožju za konkretne namene in za konkretno uporabo. Zato je nedopustno, da bi bilo nekaj posebnega v državi, marveč mora biti armada države in organizacija naroda. Zavoljo tega je treba z narodnostnostno zavednostjo vojakov računati. Govornik graja, da se v čeških polkih nastavlja častniki, ki ne umejo jezika svojih podložnih ter omenja, kako se je postopalo v znani „Zde“-zadevi.

Nato osvetljuje postopanje vlade, ki se ne ozira na večino, ampak na manjšino. Zavoljo tega, da so nastali boji med Slovani in Nemci, čim so ti izgubili nekdanjo nadvlado. Trditev Nemcev, češ, da se je z odpravo jezikovnih naredeb poravnala Nemcem storjena krivica, je jalova. Jezikovne naredbe so odstranile samo krivico, katera se je prej Čehom godila. Parlamentu prorojuje gotov polom. O Čehih pa pravi, da ne odjenjajo prej, dokler ne zadobe narodne in socialne enakopravnosti na podlagi državnega prapora.

Poročevalec Popowski omenja vlnudnost častnikov in njih prizadevanje pritičiti se poljskemu jeziku.

Nato se je predlog sprejel in se sklenilo preiti v podrobno razpravo o njem.

Predlog posl. Scheicherja se izroči domobranskemu odseku.

K podrobni razpravi se oglase 3 proti in 1 za govornik.

Poročevalec manjšine predlaga, naj se število novincev zviša za tretjino in naj stopi zakon v veljavo še le, ko predloži vlada poslanski zbornici domobranski zakon. Priporoča, naj vojaška uprava varčno gospodari, ker se zanjo potroši skoro polovica vseh dohodkov. Pritožuje se o zapostavljanju češčine pri armadi ter o psovanju in surovem postopanju z vojniki.

Poročevalec manjšine Lang utemeljuje predlog, naj stopi predlog v veljavo še le, ko predloži vlada zakonski načrt, o vojaškokaženskem pravdnem redu. Nato se razprava prekine.

Baron Di Pauli poroča o delovanju socialno-političnega odseka.

Čeh Kramář poroča o predlogu posl. Sláma, naj se vlada pozove, da naredi čimprej v smislu

niti svojim neugnanim šalam. Tako na primer je rekel enkrat:

„Inu ta njivica je bila moja dedščina kakor moje pošteno ime, podedovano po očetu in dedu.“

Drugokrat je dejal: Grozil sem res, da tatu ubijem, toda pri tem sem nosil ta-le pipec v žepu.“

Enkrat mu je celo ušlo: „Bil sem tako srečen, da se je vame zaljubilo najzajše deklet vse okolice. Že nje na ljubo bi ne bil učinil kaj takega.“

Pri tem se je delal, kakor bi si umival roke ter v nasmehu kazal bele zobe, kar se je njegovemu črnemu licu dobro prilagalo.

Sodniki so se mu nehoté nasmijali češ, da on govori to samo radi tega, ker mu je bila šaljivost že prirojena.

Radi pomanjkanja dokazov bil je naposled oproščen obtožbe in veselega srca je pisal Rozaliji to zaželjeno novico.

Ona je pritekla k njemu, ko je uprav odhajal iz ječe ter mu obljubila, da bo čez mesec že v Zemčicah. Prosila ga je, naj pripravi vse potrebno za njuno svatbo, na kar je vzdignila svoj denar ter ga poslala za njim.

(Konec sledi.)

pravičnosti konec stavki premogarjev, na kar odgovori ministerski predsednik, da bode vlada morda že pri prihodnjem zasedanju predložila zakonski načrt o znižanju delavnega časa.

Nadalje odgovarja Körber na interpelacijo posl. Wolfa nanašajočo se na rušenje nevtralnosti napram državam vojujočema se v južni Afriki. Minister trdi, da vlada ni rušila nevtralnosti, ampak, da so le posamezniki prodajali vojne potreščine, česar pa jim kot obrtnikom vlada ne more prepovedati.

Poslanec Wolf odvrne, da je nevtralnost kršil le vojni minister ter predlaga, naj se v odgovoru ministerskega predsednika otvori razprava. Predlog je bil odklonjen.

Nato poroča zbornični predsednik o izidu volitve namestnika za državno sodišče in za železnični odsek, na kar zaključijo sejo.

V tej seji so stavili med drugimi sledeče predloge: posl. Sileny predlaga uvedenje splošnega zavarovanja za slučaj starosti in onemoglosti;

posl. Terlag: odpravo vinske klavzule in določitev stalne takse v prid domačim vinorejcem;

posl. Okuniewski: ustanovitev ženskega učiteljskega za vzhodno Galicijo;

posl. Forcher: ustanovitev državne realke v Knittelfeldu na Gornje-Štajarskem;

posl. Iro: odpravo nedostatka poljedelskih delavcev.

Posl. Hortis je interpeliral trgovinska ministra zaradi dvojezičnega pečatnika za tržaški okraj Servola, slovenski Škedenj.

Slovaki.

Končni sprejem novega slovstvenega jezika je obudil veliko navdušenje. V štiridesetih in petdesetih letih se je na severnem Ogrskem v narodnostnem oziru toliko delovalo in žrtvovalo, da so mogli Slovaki leta 1863 ustanoviti veliko slovstveno družbo, ki se je urejena po vzoru „Češke in Srbske Matice“ imenovala „Slovenska t. j. Slovaška Matica“. Tekom ednega leta nabralo se je med siromašnim ljudstvom 100.000 gld, dasi so ji njegovi plemiči nasprotovali.* Matica je delovala skozi 12 let ter storila mnogo za kulturo in prosveto Slovakov. Mažaronom je bilo od nekdanj trn v peti, da so se zaničevani prebivalci severne Ogrske jeli brez vsake pomoči, da napadani od lastnih bratov, Čehov, vendar tako krepko razvijati. Začeli so gonjo zoper vse, kar je slovaškega, in siloviti Tisza je nasproti obstoječim zakonom vse kulturne in učne zavode uničil. „Matica“ in vse tri gimnazije so se zatrle, premoženje, ki je znašalo 100.000 gld, se je zaplenilo, bogate zbirke so se deloma uničile, deloma prhné v čumnatih „Maticah“, katere poslopje stoji v Turec St. Martin v sramoto Ogrski na pol podrti. Zanimivo je, da je bil cesar prvi, ki je daroval 1000 gld. temu zavodu.

Slovaško slovstvo se je prav krepko razvijalo. Najhujši nasprotnik novega slovstvenega jezika, Ján Kollár, ga je s svojo pesmijo „Slávy dcera“ nehoté najbolj pospeševal. Izmed pesnikov prve dobe je imenovati tudi še sedaj v Slovaških slovečega Holy-ja, potem za Sturové dobe Andreja Sladkoviča, Chalupko, Krala i. dr. Od sedaj živečih je omeniti sina dr. Hurbana, starega vstaškega vodje leta 1848, Svetozarja Hurbana-Vajanskega, največjega lirika Hviezdoslava, od mlajših Martina Kukučina i. dr.

Napredek Slovaškov ovirajo največ žalostne šolske razmere na Ogrskem. Ne more se sicer reči, da severna Ogrska nima mnogo šol, in če se primerja število izobražencev z anafibeti, potem bi bili Slovaki za Mažari najomikanejši narod na Ogrskem; kajti od Mažarov zna le 59% čitati in pisati, od Slovaškov 50%, Hrvatov 49%, Srbov 48%, in Rumuncev le 19%. Na Ogrskem se razteza šolska obveznost samo do dvanajstega leta ter se tudi sicer ne pazi strogo na redno obiskovanje šol.

Na Ogrskem se nahajajo takozvane verske ljudske šole s slovaškim učnim jezikom, katere vzdržujejo posamezne cerkvene občine in pa državne šole, katere so znane vsled prenosov po sedanjem naučnem ministru Wlassica-u. Vkljub mnogim nedostatom so prve šole v vsakem oziru mnogo boljše od poslednjih, ki imajo le

namen otroke pomažarevati. Največ časa in truda uporabi se zato, da se priuče otroci mažarsčini in da se jim vcepi protislovaško čutstvo. Drugi predmeti se zanemarijo. Vkljub temu ne napreduje mažarsčina v čisto slovaških krajih, kjer nima pravih tal. Materni jezik se v teh šolah sploh ne poučuje. Potemtakem si lahko mislimo, koliko se jih nauči pisati, brati in računati. Ako se niti v državnih ljudskih šolah materinščine ne poučuje, potem se ni čuditi, ako se slovaščina niti kot neobvezni predmet ne predava na srednjih šolah, od katerih se jih nahaja na slovaških tleh 30 gimnazij, 5 realk in 15 učiteljskih.

Glasom narodnostnega zakona Deákovega z leta 1868 §. XLIV imajo Slovaki, kakor tudi drugi nemažarski narodi pravico ustanavljati in vzdrževati narodne gimnazije in realke pod nadzorstvom vlade. Slovaške gimnazije pa je, kakor že prej omenjeno, Tisza baje zaradi panslavizma zatvoril in ustanovitev novih prepovedal. Za Banffyja prosili so Slovaki za dovoljenje nabirati denar za srednjo šolo. Banffy je sicer dovolil nabiranje, ne pa ustanovitev. V najnovejšem času, v času "zakona" in "pravičnosti" je Szell celo nabiranje denarja prepovedal. Niti ustanovitev kuharske in gospodinjske šole za deklice se ni dovolila.

Ako Slovaki vkljub temu napredujejo, imajo se zato zahvaliti deloma strahovanju mažaronov (odpadlih Slovakov), ki si odtujujejo ves boljši živelj, in pa konzervativizmu priprostega, v patriarhalnih razmerah živečega ljudstva, deloma pa velikemu idealizmu posameznih rodoljubov. Slovaki imajo danes devetnajst časopisov, ki pišejo v slovaškem duhu; trije razširjajo protislovaške vladne nakane. Ti trije slovaški državni časniki se plačujejo iz sklada "Matica", kateri so vzeli 100.000 gld. Slovakom prijazni listi imajo približno 17.786 naročnikov, Slovakom nasprotni pa ("Slovenske Noviny", "Vlast a svet" in "Opravdivy Krestau") okoli 21.000. Ponajveč dele brezplačno te vladne liste uradniki med ljudstvo. Leti sicer ovirajo narodno misel, preveč vpliva pa jim ni pripisovati. Veliko ulogo igra v Slovaških koledar. On je svetovalec, zabavna in poučna knjiga. Razproda se ga vsako leto na stotisoče izvodov.

Ko so bile "Matica" in gimnazije zatvorene, bili so Slovaki delj časa brez vsakega zavoda, ki bi se pečal z narodnim slovstvom. Po dolgih bojih z vlado dovolilo se jim je naposled ustanoviti akcijsko družbo za zidanje "Narodnega doma" v St. Martinu. V najnovejšem času ustanovila se je v strogo znanstvene namene zasledujoča družba — Slovaška muzealna družba — kateri je namen gojiti slovaški jezik, zgodovino, zemljepisje itd. V "Narodnem domu" nahaja se bogata knjižnica, muzej — "Slovaški narodni muzej" — ki hrani mnogo prazgodovinskih stvari iz Slovaškega in slovaških vezenin; razven tega je še prostorna dvorana, kjer se igrajo igre v slovaškem jeziku. Kot čudež je omeniti, da daruje ogrska vlada temu zavodu vsako leto 200 gld. podpore, seveda le zato, da bi vplivala na družbo. Ta vpliv se je že lani pokazal, ko je zahteval ravnatelj ogrskih muzejev, da se odstrani plastičen zemljevid Slovaške, češ, da ne predstavlja cele Ogrske ampak le slovaško ozemlje.

Društveno življenje je v Slovaških vsled velikega pritiska splošno slabo razvito. Peščica društev, ki so se ohranila še iz časov absolutizma, delujejo sicer res blagotvorno, ustanovitvi novih društev z najmanjšim narodnim namenom delajo se največje težkoče ali pa se kratkomalo prepovedo.

Prebivalci severne Ogrske pečajo se ali s poljedelstvom, ali posebno v nižavah, s trtorejo; v hribovitih in gozdnatih krajih zlasti ob velikih rekah, pa z lesotrtvostjo, od koder vozijo les na splavih v obdunavske dežele noter do Rumunske. Kjer se poljedelstvo splošno malo obnaša, pečajo se prebivalci nekaterih županij še s kakim rokodelstvom. Tako cvete n. pr. v trencinski županiji svetovnoznano lončevstvo. V županijah Liptov, Turec, Sohl in Spiš (Zips), sploh v travnatih krajih goji se ovčarstvo in govedoreja. Ovce gonijo, često po več sto, na planine, kjer ostanejo pod nadzorstvom ovčarja celo poletje. Pastirji molžejo sami ovce in izdelujejo iz mleka

sir, ki se razpošilja pod imenom "Liptovski sir" širom sveta. Pastir, po slovaško "bača", je v slovaškem slovstvu znana oseba. On je oče mnogih melanholičnih, žalobnih pesnij, pri njem se išče pristni, nepokvarjeni, slovaški značaj, ki se uporablja v pravljicah, bajkah in pripovedkah.

O trgovini ali obrtniki Slovakov se v obče ne da govoriti. Pač se vidi povsod že imenovane lončevce in prodajalce pastij za miši, najrevnejše Slovake. Na Balkanu in na Ruskem so tudi slovaški trgovci s suknem in platnom znani, ki pa nimajo velikega pomena.

Bank in tovarni imajo Slovaki nekaj. Dvajset denarnih zavodov, pet slovaških tiskarn, več tovarn za pripravljanje liptovskega sira (Liptauer-Brimsenkäse) je v slovaških rokah. Bogate usnjarije v Lipt. Sv. Mikulášu, pivarna in tovarna za stole v Turec St. Martinu in papirnice v Rosenbergu in Demčinah je vse, kar je tu omeniti. Na slabo gospodarsko življenje Slovakov vpliva močno izseljevanje v Ameriko. V Severni Ameriki živi že sedaj nad 200.000 Slovakov, ki so tam dobro organizovani in ki močno vplivajo na narodno življenje v domovini. Imajo osem slovaških časopisov z mnogimi tisoči odjemalci in nad sto narodnih društev.

Kar se tiče političnega položaja, razvidi se že iz posameznih podrobnosti, da nikakor ni sijajen. Slovaki je po svoji naravi miren, delaven, nikdar pa ne prepirljiv in objesten človek. Samega sebe skoraj še nič ne zaveda. Nedostaje mu tiste brezobzirnosti in objestnosti, po kateri se posebno njegovi sosede Mažari, odlikujejo. Mažari so tudi to slabost davno spoznali in se trudijo na vse pretege, da se Slovaki ne zave svoje človečnosti. Ko se je koncem minulega in pričetkom tega stoletja narodni čut predramil, rasel je pomen Slovakov ter je bila doba, ko se je zdelo, da napoči tudi njim dan svobode. To je bilo leta 1848. Toda tudi takrat so umeli Mažari velik del Slovakov s svojim geslom: svoboda, enakost in pobratimstvo zaslepiti; le en del, na čelu jim dr. Hurban, Hodža i. dr., se je boril na strani Avstrijcev zoper Mažare. 15. sušec je prinesel sicer Ogrski samostojno ministerstvo, Slovakom obljubljene svobode pa ni prinesel. Po 1. 1857 prišla je za nje doba olajšav. Dovolilo se jim je časopise izdajati, društva snovati, zborovati itd. Leta 1861 zbralo se je kakih 3000 zastopnikov cele Slovaške v Turec St. Martinu k narodnemu zborovanju. Udeležili so se ga tudi zastopniki slovaškega plemstva. Sklenila se je resolucija, takozvani "Memorandum" na poslansko zbornico, v kateri se je z ozirom na edna kopravnost zahtevalo, naj se rabi slovaščina v šoli, cerkvi in v javnem življenju v celokupnih slovaških krajih, ne da bi se oporekalo diplomatični veljavi mažarsčine; nadalje se je zahtevala ustanovitev pravne fakultete in učne stolice za slovaški jezik in slovaško slovstvo na vseučilišču v Budapešti. Resolucijo pa je prešburška poslanska zbornica zamočala. Ker so Slovaki doma zaman iskali pravičnosti, obrnili so se na naravnost na cesarja. Dne 12. grudnia 1861 izročila je deputacija pod vodstvom škofa Moysesovladarju prošnjo, v kateri so bile posamezne točke Memoranduma raztolmačene in utemeljene. Posamezne točke se sicer niso izpolnile, toda cesar je obljubil pravičnost; dovoljuje se gimnazije iz svojega ustanavljati, na severo-ogrskih srednjih šolah se slovaščina vsaj deloma poučuje; največji uspeh pa je bila ustanovitev "Matičice Slovenske" (slovaške).

Dandanes je politični položaj Slovakov v obče mnogo žalostnejši. Pod vse zatirajočo nadvlado Mažarov jim je skoraj nemogoče, kako vlogo v političnem življenju igrati.

Izvrševanje najednostavnejših zakonito zajamčenih pravic postaja tako za posameznika kakor za skupine usodepolno; uradniki in dopisniki časnikov se kaznujejo z ječo in globami, neposlušnim vasem ali okrajem se, kakor znano, z bajoneti ali smodnikom in svincem usta za mase. Da nimajo Slovaki nobenega zastopnika v poslanski zbornici, dasi jih volijo 50, je pač umevno. Vsi zakoni, ki so se izdali v obrambo posameznih nemažarskih narodov, so dejanski brez veljave ter se z njimi le javno mnenje Evrope slepi.

Ako govori izobražen Slovak na ulici svoj materni jezik, je to toliko kot panslavizem, veleizdaja. Mažarski jezik je državni monopol, postal je modern, vsakdor, ki se tej šegi ustavlja, je izvržek in se kot takim z njim postopa. Mnogo slovaških dijakov je bilo zato izključenih, ker so čitali slovaške knjige ali jih samo imeli. Ne samo na gimnazijah in realkah se ne poučuje slovaščina, pregnana je celo iz učiteljskih, kjer se vzgajajo bodoči vzgojitelji in učitelji slovaške mladine. Celó posebno učenje in molitev v slovaškem jeziku sta prepovedana.

Opomba.

Slovaki niso daleč od nas proč, žive v sredi kulturne Evrope v državi, ki si je naredila lepo ime "pravna država"; navzlic temu vidimo, v kakih razmerah živi samo eden, predstojajoč omenjeni slovanski narod. Znano je, da, če se govori o deželah, v katerih še vlada krivica, se mora Ogrska na prvem mestu imenovati. Mažari se laskajo s priimkom "viteškega naroda", v resnici pa niso nič kot kruti in nasilni Azijati, katere je zla usoda naprtla azijskim narodom.

Celjske in štajarske novice.

(Upokojen je) na lastno prošnjo deželni sodni svetnik pri celjskem okrožnem sodišču, g. Lovro Ulčar; pri tej priliki dobil je naslov višjega deželnega sodnega svetnika. Zopet je pri našem okrožnem sodišču izpraznjeno važno mesto, za katerega imajo Nemci že gotovo davno pripravljeneža moža, le mi se bomo še le spomnili — post festum.

(Gledé lanskim celjskim izgrediv) sta podala poslanca Žičkar in vitez Berks s tovariši, daljšo interpelacijo v državnem zboru na ministra notranjih zadev. Povedala sta v tej interpelaciji marsikaj o grozovitostih celjskih pouličnjakov, o policiji in mestni upravi, kar še ni bilo javnosti pred sodnimi obravnavami znano, ker mi tega niti zapisati nismo smeli, zato pa prinesemo prihodnjič interpelacijo dobesedno v našem listu.

("Jour fixe" "Celjskega Sokola"), z razdelitvijo kolajn in častnih daril kolesarjem, odlikovanim pri zadnji dirki v Ljubljani, vrši se v soboto dne 24. marca t. l.

(Zopet upanje na vodovod v Celju.) Nedavno je prišel v Celje nek baron Schwarz, ki je celjske očete povabil, naj si gredó ogledat, kje je zasledil velike izvirke vode, tako, da bo imelo Celje za 50 let dovolj pitne vode. Res, da bi vodovod stal 180.000 gld., zato pa bomo smeli vodo piti ter se še — umivati in prati z njo. O srečna bodočnost, katere pa sedanji rod najbrže še ne doživi!

(Podružnica štajarske kmetijske družbe v Celju) priredi vsako leto po edno zborovanje v kateri celjski gostilni. Predavanje na takšnih zborovanjih je seveda nemško. Poslušat pride tedaj le par nemških meščanov, katerim je do kmetijskega pouka toliko, kakor zajcu za boben. Tudi pretečeno nedeljo je bilo pri "zamorcu" takšno zborovanje. — Predaval je ravnatelj mariborske vinorejske šole, Nemeč Zweifler. Sklepaje po maloštevilni vdeležbi ter nebržnosti meščanskih poslušalcev za kmetijski pouk, predlagal je poslanec Stallner, naj se v bodoče prirejajo zborovanja izven Celja, da pridejo poslušat tudi — kmetje. Misel ni slaba, toda dokler bodo predavali nemški strokovnjaki, kakor je Zweifler, imeli bodo tudi med kmeti še manj poslušalcev, kakor v Celju.

(Zastopnik nacionalno-radikalnih nemških volilcev v Celju) je pritlikavi Vipavčan Oto Ambroschitsch. Pretečeno nedeljo je bil pri "zelenem travniku" shod socialnih demokratov. Glavna točka shoda so bile bodoče občinske volitve v Celju. Socialni demokrat iz Trsta E. Kristan je prav dobro krtačil nestrpne nemške Celjane z ozirom na lanske grozovitosti. Tu pa se oglasi omenjeni uskok in izrazil je, da zastopa na shodu nacionalno-radikalni element nemških Celjanov, imenoval je napad na dr. Sernecevo hišo — nedolžno demonstracijo, kakršno si nacionalni radikali že smejo privoščiti. Pošteno so mu zamašili usta Kristan, Rebek i. dr. Nemški celjski volilci pa so pokazali tujcem celo svojo nagoto, če niso imeli drugega človeka, ki

bi zastopal nacionalno-radikalne sloje, kakor baš tega kranjskega „junaka“.

(Župan v Pragi, v Celju, v Mariboru, v Ptujju itd.) Nemški listi grajajo, da je novi župan mesta Prage, dr. Srb, v svojem govoru ob slovesnem nastopu županstva rabil samo češki jezik, ne tudi nemškega. Vprašamo, kako da je Nemcem prav, da župani v Celju, Mariboru, Ptujju, v dotičnih mestnih zastopih, — zakaj deželni glavar in namestnik v štajarskem dež. zboru samo nemško govorijo? Slovensko prebivalstvo na Štajarskem šteje v primeri z nemškim več odstotkov kakor Nemci v Pragi in ima torej več pravice terjati, da se njegovo bivanje prizna — po predpisu obstoječih postav — v javnih nagovorih deželnih in mestnih načelnikov. To bo treba vedno in vedno povdarjati tako dolgo, dokler se oblastniki in dostojanstveniki ne navadijo izpolnovati od njih zapriseženih državnih, osnovnih postav in s tem enako-pravnosti.

(Iz Žalca) nam poročajo: Pivovarna g. S. Kukeca prezidala se je in prenovila tako, da ustreza vsim najnovejšim modernim potrebam. Ta pivovarna v stanu je variti 15.000 hektolitrov piva na leto. To pivo se hvali povsod in zeleti je g. Kukecu, ki je vrl narodnjak, da naši oštirji pridno segajo po domačem pivu in tako omogočajo g. S. Kukecu ostati na površju konkurence tujih pivovarn.

(Tobačna trafika v Velenju) se odda koncesijskim potom. Ista donaša letnega dobička 483 kron 26 vin. Prositi je do 18. aprila pri finančnem ravnateljstvu v Mariboru.

(O zborovanju brežkega učiteljskega društva v Sevnici) dne 18. t. m. se nam poroča, da je pri tej skupščini obširno in zanimivo govoril o razvitku književne slovenščine v teku 50 let (od 1850—1900) ondodni vpokojeni šolski ravnatelj T. Drnjač, slovenski šolnik, ki je pisal že pred 50 leti v prvi slovenski šolski list, v „Šolskega prijatelja“ rajnega Andreja Einspielerja.

(Pri Kapelah pri Brežicah) bodo zidali letos novo šolsko poslopje za čveterorazrednico.

(V načelstvo brežke posojilnice) se je pri zadnjem občnem zboru izvolil tudi gosp. Agrež, znani odlični član brežke domoljubne družbe, mož, ki ima za posojilnico in slovenstvo v Brežicah lepe zasluge.

(Čitalnica v Brežicah) priredi v nedeljo, dne 1. aprila t. l. gledališki večer. Predstavljali se bodo po diletantih veseli igri: „Blaznica v prvem nadstropju“ in „Lokavi snubač“.

(Tiskovno pravdo) bode imel pred mariborsko poroto ptujski nemški učitelj Frisch (brat bodočega deželno šolsko-nadzorniškega pomočnika) kot urednik „Pettauer Zeitunge“. Toži ga odvetnik dr. Ant. Brumen v Ptujju.

(Okopavanje vinogradov) se vrši različno. V južnih krajih se okopuje navadno dvakrat, kjer je svet bolj sušen in kjer so vinogradi plevali čisti. Drugače je v severnih krajih, kjer je plevel nadležnejši. V krajih, kjer plevel nadleguje, naj bi se kopalo globoko in večkrat, namreč trikrat do štirikrat. Posebno prvo okopavanje naj se globoko izvrši. Okopujemo trte iz več vzrokov: 1. da okoli njih plevel zatremo; 2. da se zamore zemlja osušiti in razpasti; 3. rahla zemlja posrka dosti več gorkote kot vlažna; 4. da se trta, kar je jako potrebno, odstrani vseh rosnih korenin. Drugo okopavanje naj bode bolj plitvo, ravno tako tretje. Orodja, katera pri okopavanju rabimo, so različna, kakor kopalnica vipavska in renska, potem takoiimenovani saponi in v naših krajih motike. Priporočila vredna je vipavska kopalnica, posebno za prvo okopavanje, ker se mora globoko izvršiti. Motike za prvo okopavanje so malo cenjene, kajti se delo površno, oziroma preplitvo opravlja. Okopuje naj se takrat, kadar je zemlja bolj suha, ne premokra, zlasti v težkem ilovnatem svetu in kadar plevel to zahteva. Prvo okopavanje naj se izvrši sedaj v postnem času, drugo meseca maja in tretje meseca julija. Nikakor pa ni dobro, kakor marsikateri vinogradnik pravi, da v prvič ni treba nič kopati, vsaj zadostuje ako se kolje nastavi ter priveže in slednjič enkrat ali dvakrat okopal ko je že plevel za edno ped visok. No, ako bi vinogradniki nekaj let tako postopali, bi se malo

pridelka nadejali, ter bi se jim kmalu zapela:

Kdor dela prav ne bo
Naj pije le vodo.

(Maloverjetno.) Nemški listi poročajo, da sta v Ptujju pretečeno nedeljo zborovali „Nemško obrno društvo“ in društvo nemških roko-delcev iz Gradca, a Slovenci so jih iz „Nemškega doma“ pregnali. Najbrže se jim je postavila le po robu njihova nemška „Gemeinbürgschaft“, zato pa iščejo krivcev pri Slovencih.

(Mariborski porotniki) so obsodili nekega Konrada Kustitscha v 5letno ječo. Obsojeni se je izdajal za premožnega trgovca ter z naročili osleparil po Spod. Štajarskem razne lahkoverneže za velike svote.

(Občina Vuzenica se ne razdeli.) Sklep štajarskega deželnega zbora, naj bi se razdelila občina Vuzenica v nemško trško in slovensko okoliško občino, ni cesar potrdil. Nemškutarje je to neprijetno zadelo.

(Uzorno županstvo.) V Arvežu so aretirali župana J. Eckriederja ter občinskega tajnika Vinc. Harla. Skrbela sta preveč za lastne žepce.

(Trgovske in obrtne zbornice v Gradcu) je potrjen predsednikom Fr. Schreiner, podprednikom pa Jos. Liebl.

(Prošnja štajarskega učiteljskega na deželni zbor.) Štajarski „Lehrerbund“ predloži pri prihodnjem zasedanju deželnemu zboru petico za ureditev pravnega razmerja učiteljskega, posebno glede odprave tajne kvalifikacije.

(Dijaški dvoboj v Gradcu.) Dne 20. t. m. sta se streljala pravnik Fuchs in medicinec Breinitzer. Fuchs je dobil kroglo v glavo ter obležal mrtev. Sedaj je rešena čast „mladega petelina“.

(Fric Brandstetter) — se je obesil. Ta mož je pred kacin 25—30 leti osodno deloval za Slovence na Štajarskem. Prišel je kot mlad nadporočnik za učitelja v tedanjo, pozneje odpravljeno, zdaj zopet oživljeno kadetsko šolo v Mariboru, ki stoji čisto blizu radvanjskega gradu (Rothwein), katerega lastnica je bila tedaj vdova grofica Oršič. Te zakonsk mož je postal Brandstetter, popustil vojaško službo in nastopal od zdaj kot graščak. Ko so bile osnovane direktne volitve za državni zbor, voljen je bil in porabil s tovarišem svojim, penz. stotnikom Seidlom v Kamnici, ves svoj vpliv pri nemškoliberalni vladi proti Slovincem, da bi si tako utrdil svoje poslanstvo za mariborske kmetske občine. Leta 1872 spomladi je naenkrat vsled agitacije Brandstetterjeve vrgel tedanji naučni minister bombo med Slovence s premeščenjem slovenskih profesorjev Josipa Šumana in Janka Pajka iz Maribora na drug konec cesarstva „iz službenih ozirov“, ki pa niso bili ničesar drugega, kakor odgon dveh odločnih Slovencev v tujino, zavoljo njih javnega nastopa kot zavedna, slovstveno in politično delujoča Slovenca. Poleg preganjanja Slovencev pa je čutil tudi Brandstetter potrebo, napolniti svoje žepce ob tedanjem, večno zloglasnem gospodarskem vrtoglavlstvu. Pridobil je cinkove rudolode na Bóhorju (Wacher) med Platinino in Sevnico ter jih hotel prav drago prodati državi, ki je ustanovila tedaj cinkovo fabrik v Celju. Vse je bilo napelano, Brandstetterjev „rudnik“ sodniško cenjen na 30.000 gld. in skoraj bi bil že minister poljedelstva grof Mannsfeld podpisal kupno pogodbo za „rudnik“ na Bóhorju. Brandstetter pa ni mogel dočakati ugodnega konca zadeve, potreboval je mnogo in mnogo denarja za svoje imenitno življenje in pridobil si je denar s — ponarejenimi menicami. Leta 1875 so ga zaprli in obsojen je bil v Celju na pet let ječe. Ta kazen je do malega prestal v Karlovu v Gradcu, nekaj mu je je bilo odpuščene po milosti. Potem je živel nekaj časa v Gradcu, pa seveda ni mogel priti do dohodkov, primernih njegovim navadam. Nazadnje je zbolel, skrnina ga je zlomila, živel je od milodarov nekdanjih prijateljev; zadnji terek zju traj pa so ga našli v borni njegovi sobici — obešenega. Ravno tisto jutro ga je iskal denarni pismoša z denarnim pismom, — bil je že mrtev. To je konec nekdanjega brkega artilerijskega nadporočnika, poznejšega nemškoliberalnega državnega poslanca! — Za namenjeno prodajo državi na 30.000 gld. cenjeni Brandstetterjev „rudnik“ kupil je na dražbi g. dr. Radač iz Maribora za — 5 gld.

Poljudna predavanja.

Po hvalevrednem prizadevanju raznih društev in prijateljev javne naobrazbe, razpravljajo profesorji graških višjih šol, jako marljivo v javnih predavanjih po vsem Štajarskem, razna ložja umljiva znanstvena in obče koristna strokovna vprašanja. To je za splošno javno naobrazbo gotovo velikega pomena, ker z zanimanjem narašča in se razširja spoznavanje, kako koristni sta nam veda in omika. A žalibožje, tega izvenrednega in cenega užitka Slovenci nismo deležni, tudi v tem imajo prednost naši srečni sodeželani. V nas bi bilo gotovo dovolj hvaležnih poslušalcev, ali tako svobodnih predavateljev nimamo, vsaj dokler se nas ne usmilijo tudi v tem oziru naši strokovno izobraženi rojaki in dijaki. V vzpodbujajo in posnemanje vsem onim, ki zamorejo na ta način svojim rojakom mnogo koristiti, poročamo, da se je v Gradcu že srečno začelo s poljudnimi predavanji, sicer v ožjem krogu in manjši meri. V slovenskem zabavnem in izobraževalnem društvu „Naprej“, ki zbira naše ljudi v Gradcu (ne glede na stan) predavali so že lani nekateri dijaki ob raznih prilikah, o modernih vprašanjih, o pomenu naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda za slovansko kulturo, o alkoholizmu, o jetiki itd. Letos bilo pa je že dvoje jako temeljitih predavanj izbornih veščakov.

Vseučilišni profesor dr. K. Štrekelj, čital je za našo slovstveno zgodovino jako važno razpravo o Prešernu in narodni pesni. Bila je to jako zanimiva in obširna študija o slovstvenih razmerah in nazorih za časa našega največjega pesnika, ki se je jako zanimal za krasne preostale pojave duševnega žitja našega naroda v minulih stoletjih, ter sam zbiral in urejal.

Minolo soboto predaval je g. profesor Hauptmann v društvenih prostorih o magnetizmu in elektriki. V priprostitih besedah in lahko umljivih izrazih razložil je temeljne pojme o teh tako važnih naravnih silah, z mnogovrstnimi poskusi, ki so se vsi res izborno sponesli, tolmačil je glavne zakone njih delovanja, ter sledjač predložil bistveno razliko njih navidezno sličnih vplivov.

Nekateri poskusi, zlasti oni o magnetnih črtah, ki so jako važne za moderno elektrotehniko, bili so tako dovršeni, da so prisotni dijaki zagotavljali, da niti na vseučilišču še niso videli točnejših eksperimentov. Le prehitro sta potekali dve zanimivi urici in je moral g. predavatelj pretrgati svoje predavanje, da smo pohiteli še na slavlje profesorja dr. Kreka, ki je obhajal v navdušeni družbi slovanske mladine in mnogih rojakov trojno obletnico svojega častnega delovanja. G. predavatelju prof. Hauptmannu zahvalil se je imenom hvaležnih poslušalcev gosp. predsednik dr. Žižek ter ga naprosil, da v kratkem nadaljuje to zanimivo in koristno razpravo.

Našo izobraženo inteligenco širom vse domovine vzpodbuja najlepši zgled gospodov graških profesorjev. Živa beseda v poljudni obliki o obče zanimivih in koristnih predmetih velja širjim našim slojem mnogo več nego mrtva knjiga z najlepšimi slikami.

Ves trud poplača obilo hvaležnost poslušalcev in sladka zavest, da se je v narodu vzbudilo zanimanje za napredek in spoznavanje, kako koristno je znanje in naobrazba.

Dopisi.

Iz Rajhenburga. († Gustav Unschuld.) V Rajhenburgu je umrl 14. marca t. l. po dolgo trajni mučni bolezni velezaslužni župan in goštilničar Gustav Unschuld, star 43 let. Rojen na Češkem, obiskoval je realko, zatem pa poljedelsko akademijo v Tešenu na Češkem, ter služboval na to kot oskrbnik pri raznih aristokratih. Pred 13. leti naselil se je tukaj, kupivši restavracijo, izbral si soprogo iz odlične obitelji Kocjanove, ter si v kratkem času s svojim obče koristnim delovanjem pridobil občno zaupanje in s svojim bistrim umom, združenim z izbornim družbeno olikanostjo vsestransko spoštovanje. Z njegovim vplivom ustanovila se je v Rajhenburgu čitalnica, gasilno društvo, posojilnica, novo živinsko sejmishče, obnovil most pod cerkvijo, postavil cesarjev monument itd.

Danes smo ga spremili k večnemu počitku. Koliko spoštovanja in ljubav je užival ne le med

občani, ampak tudi v oddaljenih krogih, kazal je imponantno veličasten sprevod, kakršen je le redkokada videti v naših krajih. V dokaz sočutja osamljeni soprogi, vrlim sorodnikom, zlasti velespoštovani obitelji Kacjanovi, zbralo se je na tisoč občanov iz vseh krogov in na stotine rajnega odličnih prijateljev in znancev iz Sevnice, Vidma, Krškega, Brežic, Kozjega, Št. Petra, Zagreba itd., ki so prišli izkazat rajnkemu zadnjo čast. Rakev, pred katero se je nosilo obilo število krasnih vencev, darovanih po raznih korporacijah, društvih in zasebnikih, spremljalo je 6 sosednjih gasilnih društev, občinski odbor, šolarji z učiteljstvom. Sprevod je vodil novodošli domači župnik o. g. J. Cerjak v spremstvu preč. g. opata trapistov in 6 drugih duhovnikov. Na domu kakor na grobu zapel je vrlo izurjeni pevski zbor iz Brežic „Nad zvezdami“ in „Blagor mu“.

Pri odprtem grobu poslovil se je v imenu vseh prijateljev in znancev, ki so prišli od blizu in daleč sprenit pokojnega na zadnjo pot, v ginljivih, k srcu segajočih besedah, upokojenih župnik o. g. F. Walter, od našega dragega, nepozabljivega nam Unschulda, ki nas je tolikrat kratkočasil in razvedreval s svojim zdravim humorjem in ogreval nas s svojo nedosegljivo dovornostjo, ki se je z nami veselil in z nami čutil, ako nas je trla žalost, ki se je tako odločno potegoval za naše težnje — a „bitro, hitro mine čas, ah ne bo ga več pri nas“; ta dragi, ljubljeni naš tovariš moral je prerano v črno zemljo, iztgala nam ga je iz naše sredine neizprosljiva smrt v najboljši moški dobi. Vsegamogočni je sklenil, da se ima odpoklicati, in smrtni angel mu je za vedno ugasnil luč očesa in ustavil srce, ki je tako vroče bilo za blagor svojih dragih in za čast svoje druge domačije, katero si je izbral med nami. Moral se je ločiti od svojih iskreno ljubljenih treh otročičev, s katerimi se je razveseljeval v krogu blage mu soproge, milih mu sorodnikov, udanih mu prijateljev. On, ki je voljno in Bogu vdan prenašal vse težave dolgotrajne bolezni, zlasti pa trpljenje zadnjih dni, odpočiva si sicer osamljen v hladni zemlji na mrtvaškem vrtu, a njegov duh, katerega je odvedel angel v rajske višave, čuti in gleda ostavljene, za njim žalujoče svoje mile in drage. Tolažilo v tej neizreklivi izgubi iskati je le v besedah pesnika, ki pravi: „Le križ nam sveti govor, da vid' mo se nad zvezdami.“

Blag mu spomin! Naj v miru počiva!

Iz Ptujja. Poročilo ravnateljstva posojilnice pri občnem zboru dne 15. svečana 1900 za XVI. upravno leto se je glasilo naslednje: Denarni promet je znašal K 2.972.523.50. Zadrugnikov je bilo koncem leta 1898 4430, v l. 1899 jih je pristopilo 229, skupaj 4659, izstopilo pa 362 tedaj jih ostane koncem l. 1899 4297, kateri imajo v deležih vplačano K 100.958.60. Stanje hran. vlog koncem l. 1898 bilo je K 1.489.440.16, v letu 1899 vložilo se je na novo K 621.478.76, skupaj K 2.110.918.92, vzdignilo pa K 642.466.78 in je ostalo tedaj vloženih K 1.468.452.14, ker znašajo kapitalizovane in pripisane obresti K 62.880.49, je stanje hranilnih vlog dne 31. dec. 1899 K 1.531.332.63. Vloženi so ti denarji na 1896 knjižic. Povprečno pride tedaj na edno knjižico naloženega denarja K 807.66. Stanje po sojl koncem leta 1898 je bilo K 1.580.725.90. Novih posojil se je dalo K 518.386.30, skupaj K 2.099.112.20. Vrnilo se je v letu 1899 kron 568.474.24 in so znašala dana posojila 31. dec. 1899 K 1.530.637.96. Od te svote je dano na hipotekarni kredit K 334.989.56 in na osebni kredit K 1.195.648.40. Splošni rezervni sklad znašal je koncem l. 1898 K 30.287.70. Vstopnine v l. 1899 znašale so K 378, tedaj znaša splošni rezervni sklad dne 31. dec. 1899 K 30.665.70. Posebni rezervni sklad znašal je koncem leta 1898 K 161.712.30. Donesek za posebni rezervni fond leta 1899 znaša K 2.979.92, skupaj kron 164.692.22. Oba rez. fonda tedaj K 195.357.92. Ako bi se iz čistega dobička l. 1899 posebnemu rezervnemu zakladu dodalo K 4642.08 bi posebni rez. zaklad potem znašal K 169.334.30 in oba rezervna fonda skupaj K 200.000. S to rezervo in vplačanimi deleži zadrugnikov, pokritih je skoraj 20% hranilnih vlog, brez ozira na neomejeno zavezo vseh zadrugnikov.

V minulem letu zvišali so nekateri denarni zavodi obrestno mero glede svojih aktivnih tirjatev (posojil) nakrat celo do 7%! Posojilnica teh zavodov ni posnemala, ampak je ostala pri že navadni obrestni meri. Vkljub temu ji ni manjkalo denarja, dolžnikom se je pa prizaneslo, da jim ni bilo treba plačevati zvišanih obrestij.

Minulega leta imela je posojilnica dosti gotovine naložene pri drugih denarnih zavodih.

To kaže, da je v okraju od dne do dne težje denar varno izposoditi; kredita potrebnih je dovolj, kredita vrednih le malo. To povzroča slabo gospodarsko stanje prebivalstva v okraju vsled trtne uši, povodnij in drugih ujm, katere od leta do leta močneje nastopajo v našem okraju, ki nima nobene industrije. Posledica ravne istih vzrokov je tudi prikazen, da pri vseh denarnih zavodih pojemajo hranilne vloge, da se vedno več denarja vzdigne in porabi, nego pride in prihrani.

Obrestna mera za hranilne vloge ostala je nespremenjena, (4 $\frac{1}{2}$ %); obrestna mera glede posojil na hipoteke se toliko spremeni, da se bodo dajala posojila na hipoteke v bodoče, ako bo dana pupilarna varnost, na 5% obresti. Kar se tiče bilančnega čistega dobička, je očitno, da je ta zaostal minulo leto nasproti prejšnjim. Za to je več vzrokov. Pred vsem pride v poštev visoka dača, o kateri tožijo opravičeno vsi denarni zavodi, češ, da je previsoka. V drugi vrsti imeli smo izredne izdatke v minulem letu n. pr. vsled smrti našega knjigovodja glede odpravnine vdovi. Upravni stroški so tudi poskočili, ker se mora poslovanje vsled konkurence, kolikor mogoče naglo, radi točnosti, strogo po pravilih vršiti. To vse zahteva navzočnost in sodelovanje ravnatelja in odbornikov.

Slednjič pride v poštev, da se pri drugih zavodih naloženi denar le po 4% do 4 $\frac{1}{2}$ % obrestuje, kar prinaša posojilnici pri večji svoti naloženega denarja precejšnjo zgubo. Da si je bilančni čisti dobiček v l. 1899 precej manjši, je vendar še tako velik, da bode mogoče posebnemu rezervnemu zakladu za zgube toliko dodati iz njega, da bodeta oba rezervna zaklada skupaj dosegla 200.000 K. Ta znaten uspeh je plod večletnega požrtvovalnega delovanja!

Dividende se niso delile; štedilo se je kar najbolje! Rezerva po 200.000 K in vplačani deleži v znesku nad 100.000 K bosta ravnateljstvu v bodoče, delo in skrb olajševala, vzbujala vedno večje zaupanje pri vlagateljih denarja, zmanjševala odgovornost in skrb zadrugnikov, zavezanih po neomejenem poročstvu. Ako se gospodarske razmere količkej zboljšajo, bode morebiti že v bližnji bodočnosti mogoče znižati obrestno mero tudi glede osebnega kredita. Akoravno je dosihdob ravnateljstvo v interesu za druge in v interesu zadrugnikov moralo pred vsem na to gledati in delovati, da se nabere rezervni zaklad, primeren vsoti hranilnih vlog, obvezanostim zadruga, se vendar ni pozabilo na dolžnost dobrodelnosti!

V dobre in obče koristne svrhe porabila je naša zadruga v teh 16 letih svojega obstanka okroglo 40.000 K!

Morda v tem oziru naša zadruga ne zavzema prvega mesta, gotovo pa tudi ne zadnjega. Primeroma največ je naša zadruga žrtvovala glede podpore dijakom in šolam. Glede imetja le kratko opombo. Nepremično premoženje zadruga ostalo je nespremenjeno; obe hiši v Ptujju sta dolgov prosti. Glede uradnikov je omeniti, da je zadruga v minulem letu imela le dva uradnika, dasi je bilo težko obilno delo zmagovati, kar kažejo blagajnične tekoče številke, katerih je bilo pri prejemkih nad 20.000 in pri izdatkih nad 5000, torej skupaj nad 25.000. Prošenj za posojila vložilo se je v minulem letu 1343.

Končno mora ravnateljstvo občnemu zboru omeniti še bridke izgube, katere je smrt v minulem letu zadrugi prizadela v preobilni meri. Smrt nam je namreč v minulem letu pobrala tri sodelovalce.

Dne 28. prosinca 1899 umrl je gosp. Andrej Jurca, bivši trgovec v Ptujju, soustanovnik in prvi ravnatelj posojilnice. Ko se je zadruga začela snovati, pridružil se nam je pokojni Andrej Jurca. Kot zveden in ugleden trgovec bil nam

je močna opora. Bil je kakor ustvarjen za ravnatelja, in prvi občni zbor mu je to breme tudi naložil. Prevzel je mesto, dasi je imel s svojo trgovino in s svojim gospodarstvom dela in skrbi dovolj. On je zadrugi preskrbel vse potrebne knjige, on je opravljal skozi celo prvo leto posle knjigovodje in blagajnika sam. Njegova vztrajnost premagala je vse težkoče, katere se kar kopičijo, kadar je posojilnica osnovana in začne poslovati. Od prve izvolitve pa do smrti bil je Andrej Jurca na čelu naše zadruga kot ravnatelj, vsega skupaj skozi 15 let. Ako zadnja leta ni več sodeloval, kakor prej, povzročila je to bolezen in starost. Vendar ima pokojnik za našo zadrugo velike zasluge, in dokler bode ta obstala in delovala, bode se imela hvaležno spominjati svojega prvega ravnatelja.

Kmalu za ravnateljem zgubili smo soustanovnika in odbornika g. dr. Jak. Ploj. Umrl je po kratki bolezni dne 28. februarja 1899. Posle odbornika je pri naši zadrugi opravljal, od dneva, ko se je ta osnovala, pa do njegove smrti, tedaj nepretrgoma 15 let. Žrtvoval je s tem zadrugi mnogo dela in časa, za kar mu ona mora ostati hvaležna.

Kot tretjega vzela nam je smrt knjigovodjo gosp. Jana Sedlaček-a dne 15. junija 1899. Pred 10 leti prišel je s Češkega k nam ter je prevzel knjigovodstvo. Kot vešč in marljiv uradnik imel je knjige v najlepšem redu ves čas svojega poslovanja. Po kratki bolezni prominul je v najboljši moški dobi, zapustivši vdovo z nepreskrbljeno hčerkico.

Tema usodo olajšati, bila je skrb zadruga, kolikor se je to dalo.

Vsi trije naši pokojniki pa naj v Bogu počivajo!

Končamo naše poročilo z iskreno prošnjo, da naši prijatelji in slovensko ljudstvo v obče tudi v bodoče podpira našo zadrugo in nje načelstvo, da se bode mogla vedno lepše razvijati! Ravnateljstvo.

Druge slovenske novice.

(Kranjski deželni zbor), kateri ja sklican na dan 26. t. m. bo zboroval letos na starem strelišču.

(Kranjski deželni predsednik) baron Hein je ozdravil v Opatiji ter se te dni vrnil v Ljubljano in prevzel vodstvo deželne vlade.

(„Zaveza slovenskih učiteljskih društev“) se bo imenovala odsle „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“, ker je ministerstvo za notranje zadeve predružačena pravila sedaj vendar potrdilo.

(Južni kolodvor v Ljubljani) se baje razširi proti Resljevi cesti, ne pa proti Dunajski cesti, kakor se je sprva nameravalo. Za razširjenje proti Resljevi cesti je neki tudi uprava južne železnice.

(Ljubljansko gledališče) je zaključilo pretečeni tork letošnjo sezono s prekrasno opero „Norma“.

(Pomanjkanje učiteljev na Kranjskem) prihaja vedno občutnejše. Novega naraščaja ni, stareji učitelji pa izmirajo. Po novem letu je umrlo na Kranjskem že šest učiteljev! Kam pridemo?! Naraščaja pa toliko časa ne bo, dokler se izdatno ne izboljšajo učiteljske plače. Čudimo se, da merodajni krogi nočejo izprevideti tega.

(Za podržavljenje pošte v Kranju) je vložila ondotna občina vnovič prošnjo na trgovinsko ministerstvo. Kranjska pošta je gledé prometa edna največjih v deželi.

(Zopet so zaprli) Fr. Franciča iz Rateč na Dolenjskem, katerega je pred meseci izpustilo preiskovalno sodišče zaradi suma, da je ustrelil svojo ženo.

(V Kostanjevci) dne 17. sušca 1900. — Danes pokopali smo tukajšnega posestnika in gostilničarja ter častnika c. kr. meščanske garde v Kostanjevici, gospoda Ivana Kuntariča mlajšega. Za naše majhno mesteca velikanski pogreb katerega so se udeležili razun sorodnikov pokojnega vsi uradniki tukajšnjih uradov, prijatelji in znanci, domači in unanji, c. kr. meščanska garda s svojo godbo, c. kr. žandarmerija, šolski otroci itd., pričal je, kako priljubljen in obče spoštovan nam je bil dragi, prerano umrl prijatelj. Komaj 32 let star, uže se je moral ločiti

od svojega očeta, od svoje mlade soproge, s katero je še le nekaj nad eno leto užival zakonsko srečo, od svojega majhnega sinčka. Kar je bilo v človeški moči, rešiti dragega, se je zgodilo, toda bolezen, ki ga je napadla, bila je neizprosna — on moral je umreti. Kdor ga je poznal, umrlega, žaluje nad njegovim grobom, kdor ga je ljubil, ta joče. Kras mišljenja in nadarjenosti, bil je tihega in mirnega značaja. Imel je toplo srce, blago dušo — bil je dober. Marsikateri vihar rušil je nad njim; pa stanovitno je vsakega odbil. Sedaj so nevihte njegovega življenja utihnile. On spi! Vendar bom enkrat spal, — bila je zadnja njegova tolažba. — Da, leži in počiva, dragi, v naročju, iz katerega si izšel! Da si se moral tako zarano posloviti od nas, preljubi, to je naš bol. Akoravno pa nam tvoj obraz krije hladna zemlja, akoravno tvoje telo prhni in tvoj grob enkrat propade, — spomin na tebe nam ne bo nikdar izginil. Tvoj topli čut, tvoje blago srce in tvoj mirni značaj ostali nam bodo kot neminljivo in drago volilo tvoje duše. Naj ti bode zemlja lahka! Na svidenje nad zvezdami!

(Izvažanje svinj iz novomeškega okraja) in uvažanje v ta okraj je vlada zopet dovolila.

(Detomor) V Preblah pri Kotmarovasi je deklica Terezija Lavsek zadavila svojega nezakonskega otroka, zavila ga v obleko ter ga zaklenila v škrinjo, nato pa odpovedala službo ter hotela iti domov. Domačini so slutili kako poverjenje, škrinjo odprli ter našli mrtvega otroka.

(Umrli je) v Pečnici na Koroškem 16. t. m. gozdanjski župnik č. g. A. Oblak, rojen v Moravčah na Kranjem. R. i. p.

(Duhovnik slovenske občine — italijansko agitatorsko orodje.) Za Rojan so postavili tržaški Italijani kot kandidata za mestni zbor ondotnega župnika Jurizzo. S tem upajo tudi nekatere slovenske volilce pridobiti, ki iz avtoritete do cerkve in njenega upravitelja se ne bodo upali upirati. Tako nepošteno sredstvo se pač najbolj obsoja na župniku Jurizzi samem.

(Narodna dobrotnica.) Vdova pokojnega Ivana Šabeca v Trstu je darovala v narodne namene: „Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ 500 K, „Delavskemu podpornemu društvu v Trstu“ 400 K, „Zavodu sv. Nikolaja“ 200 K, „Dijaškemu podp. društvu v Pazinu“ 400 kron, „Podpornemu društvu slovenskih visokošolcev na Dunaju“ 200 kron, siromakom na Rupniku 100 kron.

(Čudna ubožica) je umrla pretečeni teden v Trstu. Ista je bila 83letna Ana Commelli, ki je živela skrajno siromašno ter najbrže same revščine in gladi umrla. Po smrti pa se našli v njeni omari nad 56 000 kron.

(Umrli je) v Tolminu g. Ivan Premrov pl. Premierstein, vpokojeni o. kr. notar in veleposelnik, star 90 let. Pokojnik si je stekel velikih zaslug za probujo in enakopravnost goriških Slovencev. Lahka mu zemlja!

(Deželnozbornski poslanec za okraje Izolo-Milje-Buzet) je izvoljen italijanski notar dr. Mihael Depangher s 135 glasovi. Hrvaški protikandidat Fran Flego je dobil 60 glasov.

(Zaradi veleizdajskih činov na plesu „Lege“ v Poreču) so obsojeni trije Italijani v 13mesečno, eden pa v šestmesečno ječo. Med drugim so namreč nesli cesarjevo podobo in plesne dvorane tja, „kamor gre vsakdo peš“. Avstrija je lahko ponosna na tako zveste podanike, ter je prav, da jih povsod — protežira.

Politični pregled.

(Poroka nadvojvodinje Stefaniye) z grofom Lonyayjem se je vršila včeraj, dne 22. t. m. v grajski kapeli v Miramaru priprosto ob maloštevilni asistenci. Poročil ju je dvorni župnik in škof Mayer.

(Deželni zbori.) Nižjeavstrijski deželni zbor se skliče dne 27. t. m., goriški dne 2. aprila. Ostali deželni zbori, izvzemši za Istro in Trst se skličejo dne 26. t. m.

(Imenovanje.) Sekcijski načelnik v železniškem ministerstvu Ludovik Wrba je imenovan tajnim svetnikom.

(Gospodarska zbornica) je imela pretečeni torek zadnjo sejo v sedanjem zasedanju. Spre-

jela je v treh branjih več nujnih predlog, med temi tudi zakon o državnih podporah vsled umj. prizadetim prebivalcem.

(Nemško-češke upravne konference) zborovale bodo v dveh oddelkih. Prvi oddelk ima nalog rešiti jezikovno vprašanje, drugi pa spremembo volilnega reda za češki deželni zbor. V jezikovnem vprašanju je baje sporazumljeno zagotovljeno.

(Premogarski štrajk na Češkem končan) Ker je državni zbor odgojen ter ni pričakovati kmalu zakonitega zboljšanja premogarskim delavcem, a pomanjkanje je veliko, kajti denar za podpiranje štrajkujočim je pošel, začeli so na poziv voditeljev rudarji na Češkem zopet delati.

(Novi praški župan dr. Srb) je bil dne 17. t. m. slovesno umeščen. V svojem nastopnem govoru je povdarjal, da hoče biti obema narodnostima enako pravičen.

(V Tirolski deželni zbor) tudi tokrat italijanski poslanci najbrže ne pridejo ter so imeli v ta namen že posvetovanje.

(Vojnim poveljnikom v Innsbrucku) je imenovan nadvojvoda Evgen.

(Hrvaški poslanci v skupnem saboru v Budimpešti) se vedejo tako, da je z njimi zadovoljna mažarska vlada, skrajno nezadovoljni pa so volilci v Hrvaški. Vseh poslancev je za Hrvaško 40, vendar molčijo vsi, kakor eden mož, kadar se gre za domače koristi. Pa saj umevno! Volitve v skupni sabor se vršijo tako, kakor hoče imeti mažarska vlada. Osečka trgovsko obrtna zbornica je vsled tega opozorila svoje zastopnike, naj se vendar oglašajo za gospodarske interese Hrvaške, a poslanci so bili tako užaljeni, da so odgovorili precej prezirljivo.

(Izseljevanje Hrvatov v Ameriko) Iz Zagreba in Karlovca je odpotovalo pretečeni mesec 2600 izseljencev v Ameriko. Polovica teh je odpotovala s potnimi listi, ki ne niso glasili na njihovo pravo ime. Med izseljenci je nad 400 mladeničev, ki še niso bili pri vojaških naborih. Siaba letina zadnjih dveh let žene ljudstvo iz domovine.

(Židovsko časopisje na Ogrskem.) Na Ogrskem izhaja okoli 1000 časopisov, od teh je samo 100 katoliških, 25 protestantskih in 40 rumunskih, slovaških in arabskih, vsi drugi, t. j. nad tri četrtine so židovski. Od 35 v Pešti izhajajočih dnevnikov sta samo dva krščanska. Izmed šest listov za mladino ni niti eden krščanski. Od 15 humorističnih listov je samo eden krščanski. — Židje imajo tedaj na Ogrskem tudi humor v zakupu, pa vsaj imajo tudi dovolj vzroka se smejati in šale zbijati. Med 40 založniki v Pešti je 30 židovskih, med 60 knjigarji je 40 židov, med 38 starinarjev je 32 židov. Od 137 tiskarjev so 103 židje, od 32 litografov je židov 22. Kdor pa ima tisek in založništvo knjig v roki, tega je bodočnost. Bodočnost mažarske Budapešte je — Judapešta.

(Mažarsko novinarstvo za svetovni mir.) Grof Albert Apponyi namenuje sklicati v Pešto sestanek mažarskega časnikarstva, da se dogovore, kako naj deluje časnikarstvo za uresničenje svetovnega miru, kakršnega je predlagal ruski car. V ta namen se snuje mednarodna novinarska zadruga. Mažari so res čudni vitezi! Navdušujejo se za svetovni mir in enakopravnost, doma pa kruto zatirajo vse nemažarske življe ter netijo gradivo za — domačo vojno.

(20letnica škofovanja.) Mostar je obhajal dne 19. t. m. na slovesen način 20letnico škofovanja frančiškana škofa Paškala Buconjića. Slavljeno je pravi blagoslov hrvaškega pokreta v Bosni in Hercegovini ter od hvaležnega mu ljudstva zelo obožavan.

(Ruščina v pruskih šolah.) Na berlinski nadaljevalni šoli je uvedena ruščina kot učni predmet. Nedavno je sprejela tudi gimnazija v Schönebergu ruščino med svoje učne predmete. Le v Avstriji se nam brani učiti se sorodni jezik bratov Rusov.

(200letnica berlinske akademije) so svečano proslavili dne 20. t. m.

(V italijanskem parlamentu) vlada se hujša nesloga nego v dunajskem. V razpravo je dala vlada zakon zoper agitacije socialistov, republikancev in klerikalcev. Ker pa je zakon tak, da bi ga lahko vlada obrnila proti vsaki jej neljubi

stranki, ustavljajo se sprejetju vse stranke ter je že nad teden dni parlament še vedno pri prvem §.

(Angleška) zahteva od Španije Kanarske otoke, ker je Španija brez dovoljenja angleške vlade prodala Nemčiji nekatere otoke v Južnem morju, česar bi po pogodbi baje ne bila smela storiti.

(Dva nova ministra Zedinjenih držav.) Vašingtonska zbornica se peča z vprašanjem ustanoviti novi ministerstvi, in sicer trgovinsko in rudarsko ministerstvo. Z zadnjim bo spojen tudi posel poljedelskega ministra.

(Vojna v Afriki.) Predsednik Oranje republike je moral bežati, ker ga ljudstvo dolži, da je prodal državo Krügerju. Odkar so Angleži zasedli Bloemfontein je zavlada na bojišču nekaka tišina. Pred tremi tedni sploh ni pričakovati kake bitke, ker si hočejo angleške čete v Bloemfonteinu odpočiti ter se preskrbeti z vsem potrebnim za nadaljno prodiranje, kajti na potu so trpeli velike zgube. Mafeking je še vedno v rokah Burov, toda angleške čete se že bližajo tej postojanki od dveh strani. Pred osvobojenjem Kimberleya in Ladysmytha so izgubili Buri 4351 mož, in sicer je ubitih 677, ranjenih 2129, drugi so umrli vsled nezgod in raznih boleznih. Mafekinga se hoče polastiti lord Kitchener ter nato prodirati po severnem Transvalu naravnost proti Pretoriji. Generala Roberts in Buller se pomikata proti Natalu, da tam in ob reki Valu zadržita burskega generala Jouberta. Predsednik Krüger zmore še 40 000 mož, s katerimi je prisegel: Svobodo ali smrt.

Književnost.

(Knjiga krojaštva.) G. Mat. Kunc, znani pisatelj „Toalet“ in „Krojnih vzorcev“, naznanja, da je ravnokar izšla na novo „Knjiga krojaštva“, način prikrejevalne umetnosti po sorazmerni teoriji. Služi za samopouk ter v podlago pri šolskem pouku; ima podobe, tabele, itd. Cena 6 K. Naslov za naročila: M. Kunc, Ljubljana. Knjiga je priznana izvrstne vsebine. Kdor bi jo rabil, naj ne zamudi kupiti jo.

(„Poezije doktorja Franceta Prešerna“), uredil skriptor L. Pintar, založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg v Ljubljani. To je druga objavljenam knjiga slavnostne izdaje našega prvaka pesnika Prešerna. Od krasotne numerirane izdaje se sicer razločuje po obliki in papirju, tisek in slike pa so malone ravno iste, vendar je tej izdaji cena mnogo nižja. Cena mehko vezani knjigi je 5 kron, v platno vezani 6 K 40 vin., v svinjsko usnje vezani pa 9 K, po pošti 30 novčičev več. Ker si razmeroma drage numerirane izdaje ni mogel vsakdo naročiti, ne smel pa bi biti nobeden izobraženi rodoljub brez te prekrasne knjige.

Razne stvari.

(Nova hrvaška gimnazija.) Ker se preosnovi belovarska realna gimnazija v višjo gimnazijo, potegujejo se prebivalci Virja, da se spremeni njihova dvotazredna višja šola v nižjo gimnazijo.

(25letnica „Hrvatskega Sokola“.) Pretečeno soboto je imel „Hrvatski Sokol“ v Zagrebu svečano skupščino v spomin svojega 25letnega obstoja. Pri tej priliki sta bila ednoglasno izvoljena častnim članom bivši praški župan dr. Podlipny in ljubljanski župan Ivan Hribar, oba za izvenredne zasluge za procvit češkega odnosno slovenskega „Sokola“.

(Otrok z dvema glavama.) V Oblaju, občini Maja na Hrvaškem živi otrok z dvema glavama. Otrok je star 3 leta.

(Velika nesreča.) Blizu Kaloče na Ogrskem je utonilo v Donavi 25 kmetov. Vračali so se s sejma, pri prevozniki čez Donavo pa se jim je prekulnil čoln.

(Ogrska goveda na pariški razstavi.) Francoska vlada je naknadno vendar dovolila, da se sme goveda iz Ogrske prignati na pariško razstavo.

(Radodarni Francozi.) Francoski minister za zunanje zadeve se je pritožil, da ima premajhno stanovanje, da bi zamogel ob priliki svetovne razstave obhajati doma razne slavnosti. Zbornica mu je takoj dovolila 100 000 frankov, da si razširi stanovanje.

(Slovenski trgovci v Ameriki.) V Jolietu so ustanovili slovenski trgovci „Kat. trgovsko podporno in zabavno društvo Friderik Baraga“. Društvu je namen širiti slovenski trgovski načrt po Ameriki.

Listnica uredništva.

G. Franjo Serajniku, učitelju v Središču, potrjujemo, da ni pisal nobenega dopisa iz Središča in da ni v nikakoli zvezi z dopisi, katere smo natisnili v našem listu.

Vabilo
na

OBČNI ZBOR

„Posojilnice v Gornjem gradu“

ki se vrši

v soboto, dne 31. marca t. l. ob 2. uri popoldne
v uradnici.

Dnevni red:

1. Odobrenje računa za leto 1899.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Predlogi in nasveti.

Ako bi ob zgoraj določenem uri ne prišlo zadostno število združnikov, da bi bil občni zbor sklepčen, vrši se ob 3. uri pri vsaki udeležbi brespogojno.

(135) 1

ODBOR.

Stanovanje

v I. nadstropju na ulico, s tremi sobami, kuhinjo in poleg pripadajočimi prostori je za oddati 1. majnika t. l. v Graški ulici šte. 19.

UČENCA

krepkega in zdravega sprejme takoj
F. E. Vošnjak, pekarski mojster v Celju.

Razprodaja.

Malo nošene moške obleke, perilo, 2 obleki za dame, pohištvo ter drugi rabljivi predmeti so zaradi prodaje na ogled vsaki dan od 9.—11. ure popoldne in 3.—5. ure popoldne

Hermanova ulica šte. 12 v Celju.

Prodaja posesti.

Rodovitno, popolnoma arondirano lepo posestvo, 10 minut izven Celja, obsejajoče okoli 75 oralov s praktičnim, trdnim zidanim gospodarskim poslopjem (pristava), nasproti temu je na prijazni višini med drevjem lepa vila s 5 sobami, obojno ob okrajni cesti, se zaradi starosti posestnika in družinskih razmer zelo po ceni skupno ali pa poljubno razkano proda.

Njive in travniki na sezne se dajo v najem.

Natančneje pri lastniku

(117) 3—8

Žimniaku v Celju.

V St. Petru pod Sv. Gorami, političnega okraja Brežice, je popolniti

služba občinskega zdravnika.

Zagotovljeni dohodki 1500 kron na leto. Znanje slovenskega in nemškega jezika, kakor tudi vzdrževanje lastne hišne lekarne je neobhodno potrebno. Postavno opremljene prošnje se naj do 30. dne t. m. pri občinskem predstojništvu vložijo.

(128) 2—2

Ferd. Kunej, župan.

Kamnoseška obrt v Celju

I. Weber-jevih naslednikov

priporoča se za vsakovrstna stavbinska in spominska dela. Strogo natančna postrežba, najnižje cene.

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz mramorja in granita. — Tvrdba je sprejela namesto dosedanje poslovodje

J. Kulicha gosp. Alojzija Kralja.

Slavnemu občinstvu v Trbovljah

najvljudneje naznanjam

da prodajam vsako nedeljo in vsak praznik raznovrstne sladčice (v poletju tudi sladoled) pri
gosp. Dolničarju na Vodi.

Se prijazno priporočam

(119) 3—2

Ivan Vrečko, sladčičar.

Sprejme se takoj iz dobre hiše in z dobro šolsko izobrazbo kot učenec v mešano trgovino

deček

Franc Schosteritsch-a
trgovec v Sv. Vidu pri Ptuj.

Slovenski kolesarji

pozor!

S 1. vinotokom 1899. l. prevzel sem zastopstvo in prodajo koles (bicyklov) najslavnejših tvrdk, osobito pa razpečavam po jako nizkih cenah kolesa

„Meteor“ in „Elektra“

katera so z najnovejšimi in dosedaj od drugih tovarn še ne doseženi iznajdbami dovršena. Obveščam ob enem, da bodem s pričetkom prihodnje sezone imel v zalogi razven kolesa tudi vsa dela taistih, nadalje kolesne potrebščine kakor svetilke, zvonce, sesalke, lepilo, analitično orodje i. t. d., ter da bodem preskrboval tudi popravila koles.

Kulantno postrežbo zajemcem in se priporočam za mnogobrojna naročila

Josip Širca

v Žaleu, Savinska dolina.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najvljudneje naznanjam, da sem prevzel

gostilno „Felsenkeller“

ki leži par minut od mesta Celja in je posebno pripravna gostom za zajutrek in južino.

Zagotavljam, da bodem točil najboljše domača vina ter imel vedno sveže marcno pivo ter postregel z okusno izborno kuhinjo.

Priporočam se za obilni obisk.

(133) 2—1

Z velespoštovanjem

Franc Šuper.

Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič

(351) 24—22

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine, kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni uspeh najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v teku enega meseca, kar jih izdelujeva.

Spoštovana gospodinja!

Sežite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, kateri dosedaj o testeninah niti slišati niso hoteli.

Najine testenine se dobé v vseh boljših prodajalnicah jestevin; zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Slovenici pozor!

Zahtevajte povsod

nogavice, rokavice,

jopiče in vse vrste

pletenin iz

D. Hribar-jeve tovarne

To domače blago je
trpežno, ceno in se
kosá z vsakim drugim
izdelkom bodisi ka-
tere koli konkurence.

Slovenski trgovci.

PRODAJALKA

spretna trgovine mešanega blaga, se sprejme
v prodajalni na deželi. (130) 3-2

Kje? pove upravništvo tega lista.

Lepo posestvo

v Trnovljah blizu
Celja, h. šte. 31,
se pod ugodnimi
pogoji — prodaja. — Hiša je zidana, zraven
gospodarsko poslopje, ter blizu 7 oralov zemlje.
Ker stoji hiša ob okrajni cesti, je posebno pri-
pravna za gostilno ali trgovino.

Ved povesta krčmarja Bogatin v Škofji-
vasi, hiš. šte. 3. (121) 3—2

Dragotin Hribar

trgovina knjig, papirja, pisalnega in risalnega
orodja; tiskarna in knjigoveznica

priloga gosp. trgovcem in slavnemu občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega papirja za pisarne, pisma, risanje in zavijanje, raznovrstno barvanega svilnatga (za cvetlice), za vezanje knjig itd., zalogo raznih risank in pisank, in posebno še lastno zalogo najboljših zvezkov pod imenom: »Spodnještajerska zaloga risank in pisank«; Hardtmuthovih in drugih svinčnikov in angleških peres po originalnih tovarniških cenah.

Dalje priloga zavite za pisma raznih velikosti in barv, peresnike, črnilo, tablice, črtalnike, brisalke, krede, gobice, pašice in škatle za peresnike, tortice, kajlice za belčike, trgovske knjige, pečatni vosek itd. po najnižjih cenah.

Posebno lep izbor papirja in zavitek v mapah in elegantnih škatljah. — Najbolje strune za citre, gosli in kitare.

Velik izbor albumov za fotografije in spomence, map za pisma in papirje, tiskalov, okvirje za fotografije, listice itd.

Šolske in molitvene knjige; prekupcem še poseben popust. Sv. podobice v vseh velikostih po najnižjih cenah. Prekrbi se tudi vsakovrstni tisk na podobice.

v Celji

priloga se p. n. gg. duhovnikom, pisateljem, založnikom in slav. občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegančnejši obliki v raznovrstnih barvah. Izdaje knjige, brošure, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrete, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, imenike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za urade itd. — Vedno v zalogi so obrzci za posojilnice, sodnije, občine, šole itd.; kakor tudi v več krasnih barvah tiskane diplome za častne občane in častne člane.

V moji knjigoveznici se izvršujejo vsa knjigoveška in galanterijska dela, bodisi priprosta kakor tudi najfinjša priznana trdno in ukusno. Ker je moja knjigoveznica preskrbljena z vsemi potrebnimi stroji najnovejše sestave, vsprejema ter ceno in kar najhitreje izvršuje tudi največja naročila.

Raznašalec

poštenega in pridnega mladeniča sprejme takoj

(118) 3-2 Ivan Vrečko

sladničar v »Narodnem domu«.

Za gospode učitelje!

Izvrsten glasovir

iz tvornice Heilmann je prodati. Vprašati je pri upravnistvu »Domovine«.

(127) 2-2

Tudi omara za knjige se prodaja!

SLOVENC! POZOR! 'Pri cesarskem klobuku'

Celje, Kolodvorske ulice števil. 6

priloga svojo veliko zalogo raznovrstnih klobukov in slamnikov najnovejšega kroja.

*** Zeló po ceni! ***

Lep voz, napol pokrit za edno in dvoosno, vprego s posebnim zabojem tudi za potovalce, je veljal 900 kron.

Premikajoč voz za bolane na nogah, goni ga lahko vaak sam, je veljal 150 kron.

Dvojna železna vrata z dvema kriloma, visokost 2 m 30 cm, širokost s obema kriloma 2 m, so veljala 160 kron, pripravna za skladišnice, kleti itd. prav dobro ohranjena.

Vsi ti predmeti se prodajo za edno četrtino cenejšje.

(114) 4-2

Kristijan Wolf.

Za sv. birmo!

Priporočam svojo velikansko zalogo najnovejšega modnega blaga, batista, pikeža, atlasa, berkalina itd.

vse po najnižji ceni od 16 kr. naprej!

Posebno naznanjam, da sem zopet dobil

500 kosov planinskega platna, kos po gl. 480,
500 kosov češkega platna, kos po gl. 480,
500 kosov slovenskega platna, kos po gl. 6—
in veliko vsakovrstnega lanenega (od 8 kr. naprej)
in domačega platna od 20 kr.

krasne solnčnike, dežnike, moderce (od 50 kr. naprej), rokavice, nogavice, čipke, vezila (štikarije), srajce za turiste, kravate itd.
Svila za bluze in olepšanje vsakovrstnih drobnarij.

Svilnati robci na novo!

Narodna trgovina

KAROL VANIČ

«Narodni dom»

CELJE

«pri dobrem pastirju».

Postrežba točna in solidna!

Vzorci zastoj!

Najnovejši! Umetni Venci Najnovejši!